

طرح جامع امداد و نجات کشور

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - تعاریف و مفاهیم زیر در این طرح در معانی مشروح مربوط بکار می روند :

۱- بحران:

حوادثی است که در اثر رخدادها و عملکردهای طبیعی و انسانی به طور ناگهانی به وجود می آید، مشقت و سختی را به یک مجموعه یا جامعه انسانی تحمیل می کند و بر طرف کردن آن نیاز به اقدامات اضطراری، فوری و فوق العاده دارد.

۲- بحران ملی:

بحرانی است که مقابله با آن خارج از توان مجموعه مدیریت بحران و امکانات یک استان باشد. سایر موارد به عنوان بحران استانی یا محلی محسوب می شود.

تبصره - نوع بحران از حیث ملی، منطقه ای یا محلی بودن، بر اساس پیشنهاد استاندار استان مربوط و تأیید رئیس ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور مشخص می شود.

۳- مدیریت بحران:

فرآیند عملکرد و برنامه ریزی مقامات دولتی و دستگاههای اجرایی دولتی و عمومی است که با مشاهده، تجزیه و تحلیل بحرانها، به صورت یکپارچه، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود تلاش می کنند از بحرانها پیشگیری نمایند یا در صورت بروز آنها در جهت کاهش آثار، آمادگی لازم، امدادسانی سریع و بهبود اوضاع تا سطح وضعیت عادی تلاش نمایند.

۴- مدیریت مخاطرات (ریسک):

فرآیندی است که سطح تحمل یک خطر مشخص را در جامعه شناسایی می کند و این اطلاعات را در جهت تصمیم گیری برای اقدامات مربوط به کاهش اثرات مخاطرات و مقابله با آنها به کار می برد. این فرآیند با توجه به منافع و هزینه های کاهش مخاطرات انجام می گیرد.

۵- امداد و نجات:

عملیات امداد و نجات به عنوان بخش عمده مرحله مقابله شامل جستجو، نجات، ارائه کمکهای اولیه، انتقال مجروحان تا نزدیکترین و اولین مرکز درمانی، تغذیه اضطراری، تأمین سرپناه اضطراری، تخلیه جمعیت ها، تأمین امکانات اولیه و دریافت و توزیع کمک های مردمی و اقلام اهدایی سازمانهای غیردولتی داخلی، خارجی و بین المللی است.

ماده ۲- موضوع فعالیتها و مجموعه اقدامات مشمول این طرح عبارتند از:

۱- پیشگیری:

مجموعه اقداماتی است که پیش هنگام و پس از وقوع بحران با هدف جلوگیری از وقوع مخاطرات یا کاهش آثار زیان بار آن انجام می شود.

۲- آمادگی:

مجموعه اقداماتی است که توانایی جامعه - دولت و مردم - را در انجام مراحل مختلف مدیریت بحران افزایش می دهد. آمادگی شامل جمع آوری اطلاعات، پژوهش، برنامه ریزی، ایجاد ساختارهای مدیریتی، آموزش، تأمین منابع، تمرین و مانور است. آموزش شامل آموزشهای همگانی، تخصصی، نهادهای مدنی، صنایع و حرف، رسانه های گروهی و صدا و سیما است.

۳- مقابله:

ارائه خدمات اضطراری به دنبال وقوع بحران است با هدف نجات جان و مال انسانها، تأمین رفاه نسبی برای آنها و جلوگیری از گسترش خسارات، مقابله شامل امداد و نجات، بهداشت، درمان، تأمین امنیت، ترابری، ارتباطات، تدفین، دفن مواد زاید جامد، دفن فاضلاب، مهار آتش، کنترل مواد خطرناک، سوخت رسانی، اطلاع رسانی و هشدار است.

۴- بازسازی:

بازگرداندن شرایط یک منطقه آسیب دیده پس از بحران به شرایط عادی با در نظر گرفتن ویژگیهای توسعه پایدار و کلیه ضوابط ایمنی است.

ماده ۳- هدف از تصویب طرح جامع امداد و نجات عبارت است از سازماندهی و هم پیوسته کردن کلیه عناصر و عوامل مدیریت بحران، استفاده از تمامی امکانات ملی، استانی و نیروهای مردمی، هدایت کلیه کمکهای دولتی و غیردولتی داخلی و خارجی به منظور پیشگیری و کاهش آثار بلایای طبیعی، ارائه حداکثر خدمات امداد و نجات سازمان یافته، تقلیل تلفات انسانی و اقتصادی، جبران و بازسازی و بازگرداندن شرایط زندگی به وضعیت اولیه قبل از بحران، ایجاد آمادگی لازم در مردم و تعیین دقیق نقش و وظایف دستگاههای اجرایی برای مقابله با بحران.

ماده ۴- راهکارهای اساسی عبارتند از:

۱- انجام مطالعات و تحقیقات به منظور بهره برداری لازم از اصول و دستاوردهای علمی، تخصصی و تجربی داخل کشور و کشورهای مختلف جهان و انتقال روشهای پیشرفته مدیریت بحران به نظام قانونگذاری، برنامه ریزی و اجرایی کشور.

۲- اجرای برنامه های ملی و منطقه ای و سرمایه گذاری لازم در مراحل مختلف مدیریت بحران با اولویت پیشگیری و کاهش آثار بلایای طبیعی.

۳- سازماندهی، هماهنگی و به کارگیری کلیه دستگاههای اجرایی دولتی و غیردولتی، تحت برنامه ریزی و مدیریت منسجم و تعیین شرح وظایف تفصیلی آنها در بحرانها.

۴- جلب مشارکت و همکاریهای مردمی از طریق آموزش عمومی، ایجاد آمادگی، هدایت کمکهای مردمی به نحو مطلوب و توزیع آنها بین آسیب دیدگان، سازماندهی و آموزش نیروهای داوطلب در شبکه مدیریت بحران.

۵- استفاده صحیح و بهینه از کلیه امکانات دولتی و غیردولتی به منظور ارائه حداکثر خدمات در بحرانها.

۶- پشتیبانی های لازم قوای سه گانه، وزارتخانه ها، نهادها و نیروهای مسلح - به ویژه نیروی مقاومت بسیج - در بالاترین سطح ممکن.

فصل دوم - ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور و ستادهای تابع آن

ماده ۵ - به منظور سیاستگذاری کلی، برنامه ریزی ملی و نظارت عالیه بر امر مدیریت بحران کشور ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور - که در این طرح ستاد نامیده می شود - تشکیل می گردد.

تبصره - از زمان تصویب این طرح کلیه مسئولیت ها و اختیارات ستاد حوادث غیرمترقبه کشور و دیگر نهادها و مجامع موازی به ستاد منتقل می شود.

ماده ۶ - اعضای ستاد عبارتند از :

۱- وزیر کشور (رئیس).

۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۳- وزیر پست و تلگراف و تلفن.

۴- وزیر آموزش و پرورش.

۵- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

۶- وزیر راه و ترابری.

۷- وزیر نیرو.

۸- وزیر مسکن و شهرسازی.

۹- وزیر جهاد کشاورزی.

۱۰- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۱۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی.

۱۲- وزیر امور خارجه.

۱۳- وزیر علوم، تحقیقات و فن آوری.

۱۴- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

۱۵- رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

۱۶- فرمانده نیروی مقاومت بسیج.

۱۷- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

۱۸- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح.

۱۹- رئیس سازمان شهرداریهای کشور.

۲۰- فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

۲۱- رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.

تبصره - در صورت عدم امکان حضور هر یک از اعضا (به استثنای رئیس ستاد) معاون ذیربط می تواند با هماهنگی دبیرخانه ستاد در جلسات شرکت نماید.

ماده ۷- وظایف و اختیارات ستاد عبارت است از:

۱- سیاستگذاری و تعیین راهبردهای جامع در زمینه مدیریت بحران.

۲- برنامه ریزی ملی جهت اجرای نظام مدیریت بحران.

۳- سازماندهی برای استفاده از منابع موجود.

۴- هماهنگ نمودن وظایف، اختیارات و مسئولیت های کلیه بخشها، واحدها و تشکیلات دولتی و غیردولتی در امر مدیریت بحران.

۵- سازماندهی و برنامه ریزی جهت استفاده از مشارکتهای مردمی در خصوص بحرانها.

۶- تهیه پیش نویس لوایح قانونی، مقررات و مصوبات دولتی در ارتباط با مدیریت بحران، جهت ارائه به هیئت وزیران از طریق وزیر کشور.

۷- ایجاد هماهنگی و مشارکت در تهیه برنامه های توسعه پایدار بر اساس ملاحظات مدیریت بحران.

۸- نظارت و ارزشیابی برنامه های مدیریت بحران در تشکیلات دولتی، غیردولتی و مشارکتهای مردمی و ارائه راهکارهای مناسب جهت رفع نواقص و کاستی ها.

۹- بررسی و تصویب پیشنهادهای کارگروه های زیر مجموعه ستاد.

۱۰- تصویب درخواست کمک های خارجی.

۱۱- اعلام وضعیت بحران های ملی و استانی.

۱۲- پیگیری و پیش بینی تأمین اعتبارات و امکانات مالی مورد نیاز مدیریت بحران کشور.

تبصره - در هنگام بروز بحران، کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی و نیروهای نظامی و انتظامی موظفند با رعایت سلسله مراتب فرماندهی بنا به اعلام رئیس یا جانشین رئیس ستاد با کلیه امکانات و نیروی انسانی در عملیات مقابله با بحران شرکت نمایند.

ماده ۸- ستاد سالی چهار جلسه عادی و در شرایط اضطراری بنا به پیشنهاد رئیس ستاد، به تعداد مورد نیاز جلسه فوق العاده تشکیل می دهد.

ماده ۹- به منظور ایجاد هماهنگی پشتیبانی، تصمیم سازی، پیگیری عملیات اجرایی ستاد و ایجاد واحدهای تخصصی و اداری وابسته، دبیرخانه ستاد در وزارت کشور تشکیل می شود.

تبصره - تشکیلات دبیرخانه به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، با رعایت قوانین و مقررات مربوط تدوین می شود.

ماده ۱۰- وظایف دبیرخانه ستاد عبارت است از:

۱- انجام فرآیند تصمیم سازی و پشتیبانی.

۲- انجام امور مطالعاتی، تحقیقاتی و پژوهشی کاربردی به منظور پشتیبانی کارشناسی ستاد از طریق مجامع و مراکز ذیربط.

۳- برقراری ارتباط با مراکز علمی، تحقیقاتی و اجرایی در داخل و خارج از کشور.

۴- مدیریت شبکه اطلاعات مدیریت بحران (شامل سیستم اطلاع رسانی و هشدار).

۵- طراحی و راه اندازی شبکه اطلاع رسانی مناسب به منظور ایجاد ارتباط میان سازمانی و اطلاع رسانی به عموم مردم در خصوص بحرانها.

۶- مدیریت امور مالی ستاد در چهارچوب اعتبارات و برنامه های مصوب.

۷- نظارت بر طرحهای پژوهشی کارگروههای تابع.

۸- ایجاد هماهنگی بین ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه استانها و سازمانهای مسئول امور تخصصی مدیریت بحران و ارزیابی فعالیت آنها زیر نظر ستاد.

۹- پشتیبانی تشکیل جلسات ستاد و کارگروه ملی آمادگی.

۱۰- ابلاغ تصمیمات، دستورالعملها و صورت جلسات و انجام کلیه امور اداری لازم.

۱۱- پیگیری اجرای مصوبات ستاد و کارگروه ملی آمادگی.

۱۲- برقراری ارتباط بین اعضای ستاد و سازمانهای مسئول و همکار امور مدیریت بحران به منظور تبادل اطلاعات و هماهنگی.

۱۳- بررسی نیازهای اعتباری ستادهای حوادث و سوانح غیرمترقبه استانها در مراحل چهارگانه بحران و پیگیری تأمین و توزیع آن بر اساس سیاستها و برنامه های مصوب ستاد.

۱۴- پیگیری برگزاری سمینارها و گشت های علمی، آموزشی و پژوهشی مرتبط با مدیریت بحران.

۱۵- انتشار پوستر، بروشور، نشریه، جزوه و کتاب به منظور افزایش، آگاهی های عمومی و گسترش فرهنگ ایمنی و دانش مدیریت بحران پس از اخذ مجوزهای لازم.

ماده ۱۱- به منظور سیاستگذاری استانی و اجرای مصوبات ستاد در سطح استانها، هماهنگی امور اجرایی و تصمیم گیری مناسب، ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه استان - که در این طرح « ستاد استان » نامیده می شود - در مرکز هر یک از استانهای کشور زیر نظر ستاد تشکیل می شود.

ماده ۱۲- اعضای ستاد استان عبارتند از:

۱- استاندار (رئیس).

۲- مدیر عامل جمعیت هلال احمر استان.

۳- رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان.

۴- مدیر عامل شرکت مخابرات استان.

۵- مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان.

۶- مدیر عامل شرکت برق منطقه ای استان.

۷- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان.

۸- فرمانده ارشد سپاه در منطقه.

۹- فرمانده ارشد ارتش در منطقه

۱۰- فرمانده نیروی مقاومت بسیج در استان.

۱۱- رئیس سازمان بازرگانی استان.

۱۲- مدیر کل صدا و سیما مرکز استان.

۱۳- رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان.

۱۴- مدیر کل راه و ترابری استان.

۱۵- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان.

۱۶- رئیس شورای اسلامی استان و در غیاب وی رئیس شورای اسلامی شهر مرکز استان.

۱۷- مدیر کل سازمان بهزیستی استان.

۱۸- مدیر کل امور اقتصادی و دارایی استان.

۱۹- مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان.

۲۰- مدیر کل دادگستری استان.

۲۱- رئیس سازمان آموزش و پرورش استان.

۲۲- شهردار شهر مرکز استان.

۲۳- رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان.

۲۴- مدیر کل حفاظت محیط زیست استان.

۲۵- رئیس سازمان شهرداریهای استان.

۲۶- فرمانده ناحیه انتظامی استان

تبصره - بنا به ضرورت، رئیس ستاد می تواند از سایر افراد برای شرکت در جلسات دعوت نماید.

ماده ۱۳- وظایف و اختیارات ستاد استان عبارت است از:

۱- سیاست گذاری در زمینه مدیریت بحران استان با تبعیت از سیاستهای ملی

۲- هماهنگی و نظارت بر فعالیتهای ستادهای حوادث و سوانح غیرمترقبه شهرستانها

۳- مدیریت بحران بحرانهای استانی در مراحل پیشگیری، مقابله و بازسازی با همکاری ستادهای شهرستان ها و سازمان های مسئول امور تخصصی مدیریت بحران.

۴- اعمال جنبه های پیشگیری (پیش، هنگام و پس از بروز بحران) در ابعاد استانی با همکاری ستادهای شهرستان ها و سازمان های مسئول امور تخصصی مدیریت بحران.

۵- مدیریت مرحله آمادگی مدیریت بحران ملی از طریق ارجاع جنبه های آمادگی به کارگروه آمادگی استان، موضوع ماده (۲۵) این طرح، پشتیبانی و هدایت فعالیت کارگروه آمادگی استان و ابلاغ مصوبات آن کارگروه به سازمان های ذیربط.

۶- توزیع اعتبارات و امکانات استانی مورد نیاز مدیریت بحران استان.

۷- درخواست اعلام وضعیت بحران ملی یا منطقه ای از ستاد.

۸- اعلام وضعیت بحرانی استانی.

تبصره - در هنگام بروز بحران، کلیه ادارات، مؤسسات دولتی و نیروهای نظامی و انتظامی استان موظفند با رعایت سلسله مراتب فرماندهی بنا به اعلام رئیس یا جانشین رئیس ستاد استان با کلیه امکانات و نیروی انسانی در عملیات مقابله با بحران شرکت نمایند.

ماده ۱۴- ستاد استان در شرایط عادی حداقل هر سه ماه یک بار و در شرایط اضطراری بنا به پیشنهاد رئیس ستاد استان به تعداد مورد نیاز جلسه فوق العاده تشکیل می دهد.

ماده ۱۵- دبیرخانه ستاد استان در استانداری مربوط تشکیل می شود.

ماده ۱۶- به منظور تحقق بخشیدن به سیاستهای تعیین شده توسط ستاد و تصمیمات ستاد استان و اعمال مدیریت بحران در شهرستانها، ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه شهرستان - که در این طرح « ستاد شهرستان » نامیده می شود - در کلیه شهرستانهای کشور تشکیل می گردد.

ماده ۱۷- اعضای ستاد شهرستان عبارتند از:

۱- فرماندار (رئیس).

۲- رئیس شعبه جمعیت هلال احمر.

۳- شهردار شهر مرکز شهرستان.

۴- رئیس شورای شهر مرکز شهرستان.

۵- فرمانده منطقه انتظامی در شهرستان.

۶- فرمانده ناحیه مقاومت بسیج در شهرستان.

۷- رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان.

۸- رئیس اداره مخابرات شهرستان.

۹- رئیس اداره برق شهرستان.

۱۰- رئیس اداره آب و فاضلاب شهرستان.

۱۱- رئیس اداره مسکن و شهرسازی شهرستان.

۱۲- رئیس اداره جهاد کشاورزی شهرستان.

۱۳- رئیس اداره راه و ترابری شهرستان.

۱۴- رئیس اداره بازرگانی شهرستان.

۱۵- رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان.

۱۶- نماینده شرکت گاز شهرستان.

۱۷- رئیس دادگستری شهرستان.

۱۸- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی شهرستان.

ماده ۱۸- رئیس ستاد شهرستان می تواند با دعوت از سایر سازمانها و دستگاهها حسب مورد، نسبت به تشکیل کارگروه های تخصصی مورد نیاز اقدام نماید.

ماده ۱۹- وظایف، اختیارات و تکالیف ستاد شهرستان عبارتند از:

۱- مدیریت بحران بحرانهای شهرستانی در مراحل پیشگیری، مقابله و بازسازی با همکاری سازمانهای مسئول امور تخصصی مدیریت بحران.

۲- اعمال جنبه های پیشگیری (پیش، هنگام و پس از بروز بحران) در ابعاد شهرستانی با همکاری سازمانهای مسئول امور تخصصی مدیریت بحران.

۳- توزیع اعتبارات و امکانات شهرستانی مورد نیاز مدیریت بحران شهرستان.

۴- درخواست اعلام وضعیت بحران استانی از ستاد استان.

۵- اعلام وضعیت بحران شهرستانی.

تبصره ۱- کلیه فعالیتهای ستاد شهرستان زیر نظر ستاد استان صورت می گیرد.

تبصره ۲- در هنگام بروز بحران، کلیه ادارات و نهادهای دولتی و غیردولتی و نیروهای نظامی و انتظامی موظفند با رعایت سلسله مراتب فرماندهی بنا به اعلام رئیس ستاد شهرستان با کلیه امکانات و نیروی انسانی در عملیات مقابله با بحران شرکت نمایند.

ماده ۲۰- ستاد شهرستان در شرایط عادی حداقل هر سه ماه یک بار و در شرایط اضطراری بنا به پیشنهاد رئیس ستاد شهرستان به تعداد مورد نیاز جلسه فوق العاده تشکیل می دهد.

فصل سوم - کارگروه ملی آمادگی و کارگروههای آمادگی استان.

ماده ۲۱- به منظور مدیریت و پیگیری مجموعه اقدامات آمادگی موضوع بند (۲) ماده (۲) این طرح، کارگروه ملی آمادگی زیر نظر ستاد با ترکیب زیر تشکیل می شود:

۱- معاون هماهنگی امور عمرانی وزیر کشور (رئیس).

۲- معاون وزیر نیرو.

۳- معاون وزیر جهاد کشاورزی.

۴- معاون وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی.

۵- معاون وزیر راه و ترابری.

۶- معاون وزیر مسکن و شهرسازی.

۷- معاون وزیر بازرگانی.

۸- معاون وزیر علوم ، تحقیقات و فن آوری.

۹- معاون رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

۱۰- جانشین فرمانده نیروی مقاومت بسیج.

۱۱- دبیر کل جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران.

۱۲- رئیس سازمان هواشناسی کشور.

۱۳- معاون رئیس سازمان حفاظت محیط زیست.

۱۴- رئیس مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران.

۱۵- رئیس پژوهشگاه زلزله شناسی.

ماده ۲۲- رئیس کارگروه ملی آمادگی می تواند بر حسب مورد از افراد کارشناس ذیربط جهت شرکت در جلسات کارگروه، دعوت به عمل آورد.

ماده ۲۳- وظایف و اختیارات کارگروه ملی آمادگی عبارتند از:

۱- هماهنگی و نظارت بر عملکرد کارگروههای تخصصی.

۲- بررسی طرحها و پیشنهادات واصله از کارگروههای تخصصی و تلفیق و هماهنگی با طرحها و پیشنهادات سایر کارگروهها با رعایت سیاستهای ستاد.

۳- پشتیبانی، هماهنگی، نظارت و سیاستگذاری فعالیتهای کارگروه های آمادگی استانها.

۴- مشارکت در تهیه برنامه های توسعه پایدار بر اساس ملاحظات مدیریت بحران.

۵- تهیه و تلفیق برنامه های کلی مدیریت بحران در سطوح مختلف.

۶- تهیه پیش نویس لوایح در زمینه مدیریت بحران کشور و ارائه به ستاد.

۷- برنامه ریزی، ارزیابی و تصویب طرحهای آموزشی و پژوهشی در رابطه با حوادث و بلایای طبیعی در سطوح مختلف کشور.

۸- نظارت و برنامه ریزی برای برگزاری مانورها و بازنگری در برنامه ها و دستورالعملهای مربوط.

۹- برنامه ریزی جهت فراهم کردن زمینه انتقال دانش و فناوری مربوط به مدیریت بحران به مراجع ذیربط.

۱۰- بررسی و برآورد اعتبار مورد نیاز برای فعالیتهای کارگروه و پیشنهاد آن به ستاد.

ماده ۲۴- کارگروه ملی آمادگی سالی چهار بار جلسه عادی خواهد داشت و در صورت نیاز بنا به تشخیص رئیس کارگروه، جلسه فوق العاده تشکیل می شود.

ماده ۲۵- به منظور هماهنگی و پیگیری اقدامات آمادگی، « کارگروه آمادگی استان » زیر نظر ستاد استان تشکیل می شود.

ماده ۲۶- اعضای کارگروه آمادگی استان عبارتند از:

۱- معاون امور عمرانی استاندار (رئیس)

۲- رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان

۳- رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان

۴- مدیر کل راه و ترابری استان

۵- رئیس سازمان بازرگانی استان

۶- مدیر عامل جمعیت هلال احمر استان

۷- رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان

۸- رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان

۹- مدیر کل هواشناسی استان

۱۰- مدیر کل حفاظت محیط زیست استان

۱۱- رئیس سازمان جنگلها و مراتع استان

۱۲- مدیر عامل سازمان آب منطقه ای استان

۱۳- مدیر عامل شرکت برق منطقه ای استان

۱۴- بالاترین مقام مسئول شرکت پخش فرآورده های نفتی در استان

۱۵- مدیر عامل شرکت گاز استان

۱۶- فرمانده منطقه مقاومت بسیج استان

۱۷- فرمانده ناحیه انتظامی استان

ماده ۲۷- کارگروه ملی آمادگی با همکاری کارگروه‌های تخصصی آن موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این طرح، برنامه‌های مورد نیاز خود را با عنایت به شرح وظایف و تکالیف مربوط، تهیه و به تصویب ستاد برساند و متعاقب آن در چارچوب برنامه‌های توسعه کشور، برنامه جامع خود را تنظیم و در مقاطع مربوط به ستاد ارائه نماید.

ماده ۲۸- مدیریت و فرماندهی مراحل دیگر مدیریت بحران (شامل پیشگیری، مقابله و بازسازی) مستقیماً توسط ستاد اعمال می‌شود و فرماندهی امور تخصصی بر عهده سازمانهای مسئول کارگروه‌های تخصصی است.

فصل چهارم - کارگروه‌های تخصصی

ماده ۲۹- کارگروه ملی آمادگی با همکاری سه گروه کارگروه به شرح زیر وظایف خود را انجام می‌دهد:

- ۱- کارگروه‌های تخصصی عملیاتی: مرحله آمادگی امور تخصصی مدیریت بحران را انجام می‌دهند.
- ۲- کارگروه‌های تخصصی پیشگیری و مدیریت مخاطرات: برنامه ریزی‌ها و هماهنگی‌های لازم برای فعالیت‌های پیشگیری و مدیریت مخاطرات را انجام می‌دهد به بررسی مخاطرات عمده تهدیدکننده کشور و ویژگی‌های آنها می‌پردازد.
- ۳- کارگروه‌های تخصصی آموزش: به انجام برنامه ریزی‌ها و هماهنگی‌های لازم برای آموزش تخصصی و همگانی مدیریت بحران در چهار مرحله آن و ارتقای سطح آمادگی جامعه در برابر بحرانها می‌پردازد.
- ماده ۳۰- وظایف کلی کارگروه‌های تخصصی کارگروه ملی آمادگی عبارتند از:

- ۱- همکاری در جمع‌آوری اطلاعات در زمینه تخصصی مربوط.
- ۲- هدایت پژوهش‌های تخصصی مورد نیاز مدیریت بحران.
- ۳- تهیه برنامه‌های مورد نیاز مراحل چهارگانه مدیریت بحران در زمینه تخصصی مربوط جهت ارائه به مراجع ذیربط.
- ۴- هماهنگی جهت ایجاد ساختارهای مدیریتی مورد نیاز در مراحل مختلف مدیریت بحران در زمینه‌های تخصصی مربوط.
- ۵- تهیه برنامه‌های آموزشی و هدایت آنها در زمینه تخصصی مربوط.
- ۶- برنامه ریزی تأمین منابع مدیریت بحران در زمینه تخصصی مربوط.
- ۷- تهیه برنامه‌های تمرین و مانور و نظارت بر انجام آنها در زمینه تخصصی مربوط.
- ۸- ارائه نظر کارشناسی به کارگروه ملی آمادگی و ستاد.

ماده ۳۱- وظایف کارگروه‌های تخصصی پیشگیری و مدیریت مخاطرات عبارت است از:

- ۱- ساماندهی فعالیتهای مرتبط با پیشگیری و کاهش اثرات بحرانها.
- ۲- ساماندهی فعالیتهای مرتبط با پیشگیری و مدیریت مخاطرات.

۳- شناسایی مخاطرات جامعه و اولویت بندی آنها.

۴- تعیین معیارها و استانداردهای ایمنی در تمامی امور عمرانی کشور و برقراری ساز و کارهایی جهت الزام بکارگیری آنها.

ماده ۳۲- وظایف کارگروههای تخصصی آموزش عبارت است از:

۱- شناسایی و تعیین گروههای آموزش جو و اولویت بندی آنها.

۲- تعیین و ارائه مطالب آموزشی برای گروههای مختلف با توجه به شرایط علمی و کاری آنها.

۳- ارائه آموزشهای تخصصی با استفاده از تجربیات اساتید و صاحبانظران امر مدیریت بحران در کشور.

۴- ساماندهی آموزش مراکز دولتی و غیردولتی در جهت ارائه آموزشهای مرتبط در زمینه مراحل چهارگانه مدیریت بحران.

۵- استفاده از شیوه های گوناگون آموزش در زمان ها و مکان های مناسب.

۶- ایجاد زمینه جلب مشارکت های مردمی در چهار مرحله بحران با آموزش های ارائه شده.

۷- مشارکت دادن فعال تمامی سازمانهای دخیل در امر آموزش مدیریت بحران.

ماده ۳۳- علاوه بر سازمانهای مسئول امور مدیریت بحران کشور - مندرج در ماده (۶) این طرح ، وزارتخانه ها و سازمانهای زیر نیز موظفند در زمینه مسائل آموزشی مدیریت بحران با ستاد همکاری نمایند:

۱- وزارت آموزش و پرورش از طریق:

الف - گنجاندن آموزشهای مستقیم و غیرمستقیم آشنایی با بلایای طبیعی شایع ایران، ایمنی و مدیریت بحران در کتب درسی و انتشارات کمک آموزشی دوره های مختلف تحصیلی.

ب - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در فعالیتهای فوق برنامه.

پ - برگزاری مانورهای سالانه در مدارس کشور با هماهنگی ستاد.

ت - تشکیل شوراهای ایمنی در مدارس کشور با هماهنگی ستاد برای ساماندهی آموزش همگانی دانش آموزان.

ث - موظف نمودن واحد تألیفات کتب درسی برای اجباری نمودن مطالعه مطالب مربوط به حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی در کتب درسی.

۲- وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری از طریق:

الف - موظف نمودن تمام دانشگاههای کشور برای آموزش همگانی مطالب مربوط به حوادث غیرمترقبه و بلایای طبیعی در زمینه مراحل چهارگانه بحران.

ب - گنجاندن اصول ایمنی، مدیریت بحران و آشنایی با بلایای طبیعی شایع ایران در برنامه درسی رشته ای مختلف.

پ - ایجاد و تداوم دوره های دانشگاهی مربوط به شناخت مخاطرات ، ایمنی و مدیریت بحران.

ت - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در نشریات دانشگاهی.

ث - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در فعالیتهای فوق برنامه.

ج - برگزاری مانورهای سالانه در دانشگاههای کشور با هماهنگی ستاد.

چ - ایجاد شرایط مناسب برای انتقال اطلاعات تخصصی تر درباره آمادگی در برابر بلایای طبیعی میباشد، به خصوص مقاوم سازی ساختمانها (به ویژه برای دانشجویان رشته های مهندسی عمران، راه و ساختمان، شهرسازی)

۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از طریق:

الف - صدور خارج از نوبت مجوز به کتب و نشریات مرتبط با امور ایمنی و مدیریت بحران.

ب - حمایت از فیلم ها، نمایش ها، کتب و نشریات مرتبط با امور ایمنی و مدیریت بحران.

پ - گنجاندن موضوع ایمنی در جشنواره های فیلم ، تئاتر و مراسم کتاب و نمایشگاههای ملی و بین المللی سال.

ت - اولویت دادن و گنجاندن موضوع ایمنی در سیاستهای تبلیغی.

۴- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران از طریق:

الف - ارائه آموزشهای عمومی و تخصصی مدیریت بحران از طریق رادیو و تلویزیون.

ب - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در فیلمها و نمایشها.

پ - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در مسابقات.

ت - ارائه اخبار بحران ها و تحلیل آنها بر اساس اصول مدیریت بحران.

ث - ارائه تجربیات جهانی مدیریت بحران توسط گزارش و فیلم.

۵- وزارت کار و امور اجتماعی از طریق:

الف - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در آموزشهای فنی و حرفه ای.

ب - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران به ویژه در زمینه آمادگی و مقابله در برابر زلزله و مواد شیمیایی محیط کار در دوره های بازآموزی و آموزش ضمن خدمت کارگران.

۶- نیروهای نظامی و انتظامی و بسیج از طریق:

الف - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در آموزش نظامی سربازان وظیفه.

ب - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در آموزش نظامی درجه داران و افسران.

پ - گنجاندن اصول و مفاهیم ایمنی و مدیریت بحران در دوره های بازآموزی درجه داران و افسران.

۷- سازمان بهزیستی کشور از طریق:

الف - گسترش آموزش همگانی در خصوص بحرانها در سطح مهد کودک ها و سایر مؤسسات تحت پوشش خود، با توجه به سطح فراگیری آنها.

ب - گسترش آموزشهای ضمن خدمت تخصصی مدیریت بحران برای کارکنان.

ماده ۳۴- کارگروههای تخصصی عملیاتی عبارتند از:

- ۱- کارگروه تخصصی امداد و نجات، با مسئولیت جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
  - ۲- کارگروه تخصصی بهداشت و درمان، با مسئولیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
  - ۳- کارگروه تخصصی حمل و نقل، با مسئولین وزارت راه و ترابری
  - ۴- کارگروه تخصصی مخابرات و ارتباطات، با مسئولیت وزارت پست و تلگراف و تلفن
  - ۵- کارگروه تخصصی آوار و تدفین، با مسئولیت وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور)
  - ۶- کارگروه تخصصی آتش نشانی و مواد خطرناک، با مسئولیت وزارت کشور (ستاد هماهنگی امور ایمنی و آتش نشانی)
  - ۷- کارگروه تخصصی سوخت رسانی و مواد نفتی، با مسئولیت وزارت نفت
  - ۸- کارگروه تخصصی امنیت و انتظامات، با مسئولیت وزارت کشور
  - ۹- کارگروه تخصصی مدیریت برق، آب و فاضلاب، با مسئولیت وزارت نیرو
  - ۱۰- کارگروه تخصصی تأمین مسکن، با مسئولیت وزارت مسکن و شهرسازی
  - ۱۱- کارگروه تخصصی کشاورزی و دامداری، با مسئولیت وزارت جهاد کشاورزی
  - ۱۲- کارگروه تخصصی صنعت و معدن، با مسئولیت وزارت صنایع و معادن
- ماده ۳۵- کارگروههای تخصصی پیشگیری و مدیریت مخاطرات عبارتند از:

- ۱- کارگروه تخصصی زلزله و لغزش لایه های زمین، با مسئولیت وزارت مسکن و شهرسازی
- ۲- کارگروه تخصصی آفات، امراض نباتی و سرمازدگی، با مسئولیت وزارت جهاد کشاورزی
- ۳- کارگروه تخصصی احیای مراتع و مقابله با خشکسالی، با مسئولیت وزارت جهاد کشاورزی
- ۴- کارگروه تخصصی سیل و طغیان رودخانه ها، با مسئولیت وزارت نیرو

۵- کارگروه تخصصی آلودگی هوا، با مسئولیت سازمان حفاظت محیط زیست

۶- کارگروه تخصصی بلایای جوی، با مسئولیت سازمان هواشناسی کشور

ماده ۳۶- کارگروه‌های تخصصی آموزش عبارتند از:

۱- کارگروه آموزش همگانی با مسئولیت جمعیت هلال احمر

۲- کارگروه آموزش تخصصی با مسئولیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۳- کارگروه آموزش مدارس با مسئولیت وزارت آموزش و پرورش

۴- کارگروه آموزش رسانه‌های گروهی با مسئولیت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۵- کارگروه آموزش صدا و سیما با مسئولیت صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ماده ۳۷- مسئولان هماهنگی کارگروه‌های تخصصی عملیاتی، کارگروه‌های پیشگیری و مدیریت مخاطرات و کارگروه‌های آموزش بنا به پیشنهاد رئیس کارگروه ملی آمادگی و تصویب ستاد تعیین می‌شوند.

ماده ۳۸- مدیریت عملیات هر کارگروه تخصصی، بر عهده سازمان مسئول آن امور زیر نظر ستاد است.

ماده ۳۹- اعضاء، آیین نامه داخلی و شرح وظایف کارگروه‌های تخصصی حداکثر تا دو ماه پس از ابلاغ این طرح به پیشنهاد مسئول هر کارگروه تخصصی و تأیید کارگروه ملی آمادگی و تصویب ستاد تعیین و تدوین می‌شود.

ماده ۴۰- کارگروه‌های تخصصی کارگروه ملی آمادگی هر دو ماه یک بار جلسه عادی خواهند داشت و در صورت درخواست رئیس کارگروه، جلسه فوق العاده تشکیل می‌شود.

ماده ۴۱- کارگروه‌های تخصصی عملیاتی استان همانند کارگروه‌های تخصصی زیرمجموعه کارگروه ملی آمادگی - مطابق ماده (۲۹) این طرح - با شرکت مسئولان استانی زیر نظر کارگروه ملی آمادگی تشکیل می‌شود.

تبصره - کارگروه‌های تخصصی مدیریت مخاطرات در هر استان، متناسب با انواع و فراوانی مخاطرات موجود در همان استان تشکیل می‌شود، ضرورت تشکیل هر یک از کارگروه‌های تخصصی مدیریت مخاطرات و اعضای آن توسط کارگروه آمادگی استان تعیین می‌گردد.

ماده ۴۲- رئیس ستاد شهرستان می‌تواند با دعوت از سایر سازمانها و دستگاهها حسب مورد نسبت به تشکیل کارگروه‌های تخصصی مورد نیاز اقدام نماید.

ماده ۴۳- با توجه به تواناییهای جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، کارگروه تخصصی امداد و نجات که به عنوان یکی از کارگروه‌های تخصصی عملیاتی با مسئولیت جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران زیر نظر کمیته ملی آمادگی، تشکیل شده است فرماندهی و هدایت عملیات امداد و نجات (به عنوان بخشی از عملیات مقابله) را بر عهده دارد.

ماده ۴۴- وظایف و اختیارات کارگروه تخصصی امداد و نجات عبارت است از:

۱- اجرای مصوبات ستاد

۲- تهیه شرح خدمات تمامی سازمانها و بخشهای ذیربط در امر امداد و نجات

۳- برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی لازم به منظور جلوگیری از تداخل مسئولیتها و انجام کارهای موازی و تکراری در زمینه امداد و نجات

۴- تهیه دستورالعملهای لازم برای آمادگی در زمینه امداد و نجات بر اساس سیاستهای مصوب ستاد

۵- برنامه ریزی جهت تهیه و تأمین وسایل مورد نیاز اسکان موقت، تغذیه و بهداشت آسیب دیدگان

۶- برنامه ریزی در مورد برآورد اولیه تلفات و خسارات

۷- برنامه ریزی جهت آموزشهای ویژه مورد نیاز سازمانهای ذیربط در امر امداد و نجات

۸- برنامه ریزی جهت تهیه و تأمین وسایل و تجهیزات امداد و نجات

۹- برنامه ریزی جهت شناسایی منابع کمکهای غیردولتی داخلی و خارجی و جذب این کمکها در بحراناها

۱۰- پشتیبانی، هماهنگی و نظارت بر عملکرد کارگروههای تخصصی امداد و نجات استان

تبصره - کلیه سازمانها و دستگاهها در هنگام بروز بحران، به درخواست جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظف به همکاری کامل در ارتباط با امر امداد و نجات هستند و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظف است گزارش همکاری یا عدم همکاری احتمالی را به رئیس ستاد ارائه نماید.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده ۴۵- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است کلیه مواد آموزشی و دستورالعملهای لازم در خصوص مدیریت بحران و سایر مواردی را که باعث ارتقای فرهنگ ایمنی در جامعه می شود و به تصویب کارگروه ملی آمادگی و کارگروههای آمادگی استانی رسیده است، پخش نماید.

ماده ۴۶- جذب، هدایت و توزیع اعانات و کمکهای غیردولتی داخلی و خارجی اعم از اموال منقول و غیرمنقول و وجوه نقدی بر عهده جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران است. جذب، هدایت و توزیع امکانات و کمکهای دولتی داخلی و خارجی اعم از منقول و غیرمنقول و وجوه نقدی بر عهده دبیرخانه ستاد است. هرگونه دخل و تصرف، استفاده، توزیع و تصاحب کمکهای یاد شده توسط سایر اشخاص حقیقی و حقوقی، ممنوع است.

ماده ۴۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است در بودجه سنواتی کشور سالانه ردیف خاصی را متناسب با مراحل مختلف مدیریت بحران کشور، پیش بینی نماید و آن را در اختیار ستاد قرار دهد، دبیرخانه ستاد بر اساس سیاست ها و دستورالعملهای ستاد، بودجه یاد شده را توزیع و هزینه می نماید.

ماده ۴۸- شوراهای برنامه ریزی و توسعه استانها موظفند هر سال قسمتی از اعتبارات استانی خود را طبق پیشنهاد ستاد استان، به منظور انجام وظایف و برنامه های پیش بینی شده در برنامه های مراحل مختلف مدیریت بحران (پیشگیری، آمادگی، مقابله و بازسازی) تخصیص داده و به دبیرخانه ستاد استان ابلاغ نمایند، ستاد استان، نحوه مصرف این بودجه را مشخص می نماید.

ماده ۴۹- مسئولان کلیه ادارات، سازمانها و دستگاههای اجرایی موظفند هنگام بروز بحران بلافاصله امکانات و تجهیزات و اماکن در اختیار خود را بنا به درخواست رئیس ستاد استان جهت پیشگیری از گسترش خسارات جانی و مالی در اختیار ستاد استان گذاشته و گزارش کار خود را جهت انجام اقدامات بعدی به مسئولان بالاتر ارائه نمایند.

ماده ۵۰- کلیه واحدهای تولیدی اعم از بهداشتی، درمانی، غذایی، دارویی، سوختی و پوشاک موظفند در شرایط مقابله با بحران بنا به درخواست ستاد استان، تولیدات خود را با دریافت وجه آن در اختیار سازمانهای مربوط قرار دهند.

ماده ۵۱- هنگام وقوع بحران کلیه سازمانهای حمل و نقل عمومی و خصوصی، دارندگان وسایل نقلیه اعم از زمینی، هوایی، دریایی و ریلی موظفند خدمات مورد نیاز ستاد استان را به درخواست ستاد یاد شده تا اعلام رفع نیاز در اختیار مسئولان مربوط قرار دهند. بدیهی است حق الزحمه و خسارات وارد شده و اجرت خدمات بخش خصوصی بر اساس عرف متداول پرداخت می شود.

ماده ۵۲- کلیه دارندگان مشاغل آزاد، صاحبان حرف، متولیان خدمات عمومی و متخصصان رشته های مختلف موظفند به هنگام بروز بحران، به درخواست مسئولان مربوط خدمات خود را جهت انجام عملیات مقابله در اختیار سازمانهای مسئول امر مدیریت بحران قرار دهند. هزینه خدمات مربوط در صورت مطالبه توسط سازمانهای مسئول بنا بر عرف روز پرداخت می شود.

ماده ۵۳- طرح مدیریت بحران شهر تهران مصوب هشتمین جلسه کارگروه کاهش آثار بلایای طبیعی مورخ ۱۳۸۰/۳/۸ تا زمان تصمیم گیری ستاد لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۵۴- صاحبان یا مسئولان کلیه مجتمع ها یا اماکنی که حداقل یکی از شرایط زیر را دارند، باید طبق استانداردهای تعیین شده توسط ستاد، گروه مدیریت بحران به منظور پیگیری کلیه مسایل مربوط به مراحل مدیریت بحران آن محل تشکیل دهند:

۱- دست کم بیست و پنج (۲۵) نفر ساکن یا کارمند داشته باشند.

۲- دست کم در ساعاتی از روز پیش از بیست و پنج (۲۵) نفر مراجعه کننده داشته باشند.

۳- دست کم شش (۶) طبقه داشته باشند.

۴- در صورتی که آسیب به سازه یا عملکرد آن محل برای ساکنان مناطق مجاور ایجاد خطر کند.

تبصره - در مناطق شهری، شهرداریها و در مناطق غیر شهری دبیرخانه های ستاد شهرستانها مسئول پیگیری اجرای این ماده هستند.

ماده ۵۵- دبیرخانه ستاد موظف است با همکاری بیمه مرکزی ایران، گسترش بیمه حوادث در کشور را پیگیری نماید. بیمه حوادث شامل تأمین مالی بخشی از مراحل مقابله با بازسازی مدیریت بحران است.

تبصره ۱- کارگروه ملی آمادگی موظف است دستورالعمل مربوط به انواع بیمه های حوادث، تخفیف یا یارانه های مربوط و نیز اجباری کردن مواد لازم را تهیه و به روز کند.

ماده ۵۶- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است شرایطی را فراهم کند که تا پایان سال ۱۳۸۳، امکان تحت پوشش بیمه حوادث قرار گرفتن حداقل پنجاه درصد صنایع دستی، ابنیه عمومی، تأسیسات شهری و روستایی، ساختمانهای مسکونی، تجاری و صنعتی میسر شود.

تبصره ۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است شرایط لازم را به نحوی فراهم کند که تا پایان سال ۱۳۸۸، امکان اجباری کردن بیمه حوادث در سطح عمومی فراهم گردد.

تبصره ۲- در مورد بیمه محصولات کشاورزی و دامی با توجه به قانون تأسیس صندوق بیمه محصولات کشاورزی - مصوب ۱۳۶۲ - این مسئولیت متوجه وزیر جهاد کشاورزی خواهد بود.

ماده ۵۷- سازمان شهرداریهای کشور در چهارچوب اهداف سازمانی در جهت پشتیبانی های مالی، فنی، اجرایی و مدیریتی از شهرداریها و سازمانهای وابسته و برای ارتقای توان مالی شهرداریها در امر مقابله و بازسازی حوادث، صندوق بیمه حوادث را طبق آیین نامه ای که به تصویب شورای آن سازمان خواهد رسید ایجاد می نماید.